

Handläggare
Runa Krehla

Datum
2018-08-29
Rev 2018-09-11

Diarienummer
KTN-2018-0364

Kulturnämnden

Yttrande rörande Handlingsplan - Gottsunda/Valsätra

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

att till kommunstyrelsen avge upprättat yttrande avseende Handlingsplan Gottsunda/Valsätra

Sammanfattning

Handlingsplanen Gottsunda/Valsätra har tagits fram för att samordna det kortsiktiga arbetet på 1–3 år för ett socialt hållbart Gottsunda och Valsätra och är indelad i fem fokusområden med åtgärder under respektive områden. Kommunstyrelsen antog den 7 februari 2018 Handlingsplan Gottsunda/Valsätra. I samma ärende beslutade kommunstyrelsen att samrådshandlingarna i Planprogram för Gottsundaområdet skulle kompletteras med de fem fokusområdena från handlingsplanen. Kommunstyrelsen beslutade också att handlingsplanen ska revideras och uppdateras efter att samrådet om planprogrammet för Gottsunda har genomförts. Kommunstyrelsen fattade beslut i april 2018 om att ge berörda nämnder, kommunala bolag och föreningen Fastighetsägarna tillfälle att senast den 30 september lämna synpunkter och föreslå kompletteringar till Handlingsplan Gottsunda/Valsätra. Kulturnämnden har redan lämnat yttrande till plan- och byggnadsnämnden som rör planprogrammet.

Ärendet

Handlingsplanen ska användas för att samordna det kortsiktiga och det långsiktiga arbetet för ett socialt hållbart Gottsunda och Valsätra. Handlingsplanen innefattar mål med arbetet, förslag på åtgärder och insatser på kort sikt för att hantera nuläget och påbörja förändringsarbetet samt förslag på åtgärder och insatser på längre sikt för att ställa om mot målsättningar 2030. Handlingsplanen ska utgöra grunden för ett samlat och övergripande förbättringsarbete samt ge stöd vid utformningen av kommande åtgärder och insatser. Handlingsplanens fokusområden samlar mål och aktiviteter inom hållbar livsmiljö och trivsel,

trygghet, barn och ungas uppväxtvillkor, arbete samt delaktighet. Kulturnämnden är ansvarig samt berörd av flera åtgärder i handlingsplanen.

Insatserna och åtgärderna kan vara direkt riktade för att möta individers och samhällets behov eller syfta till att förändra kommunens organisation och arbetssätt. De är fördelade på kort och lite längre sikt. Det kortsiktiga innehåller omedelbara insatser och åtgärder under 2018 och innefattar till exempel projekt eller insatser som hanterar den dagsaktuella situationen och påbörjar nödvändigt förändringsarbete mot långsiktig måluppfyllelse. De mer långsiktiga aktiviteterna kräver mer av planerings- och förankringsarbete. Målformuleringarna beskriver önskade uppnådda tillstånd och ska ligga till grund för planeringsdirektiv och inarbetande i linjeverksamhet inför kommande Mål och budget.

För att kunna flytta fram positionerna och stärka organisationen för att uppnå handlingsplanens ambitioner och målbilder har genomförandet förstärkts med två särskilda samordningsfunktioner och en styrgrupp inrättats. Det har skapats en lokal samordningsfunktion. Kontaktskapande och förtroendebyggande arbete med lokala aktörer är en viktig del av funktionens uppgift. Funktionen syftar därmed till att stärka delaktigheten från lokalsamhället.

Resultat av åtgärder och insatser redovisas till kommunkoncernledning samt kommunstyrelsen. Samordningsfunktionen genomför korta avstämningar och rapporterar till kommunstyrelsens arbetsutskott månadsvis.

Förvaltningen ser att handlingsplanen har mycket bra intentioner, inte minst samordningen av de insatser som sker i Gottsunda. Några åtgärder skulle dock kunna läggas till, ändras och i något fall tas bort.

Under kulturnämndens utredning av Gottsunda kulturhus och Mötesplats Treklängen har det framkommit att biblioteket har svårt att ta hand om alla de frågor och den samhällshjälp som boende i Gottsunda behöver. Nuvarande regerings intentioner är att skapa statliga servicekontor, varav ett i så fall skulle placeras i Gottsunda, men frågan om hur behovet av samhällsservice ser ut skulle ändå behöva utredas vidare.

I utredningen av framkommer det även barns tillgång till fritid är både ojämlik och ojämsställd i Gottsunda/Valsätra vilket skulle kunna lyftas under målområdet 3 ”barns och ungas uppväxtvillkor”. Gottsundabiblioteket och ett utvecklat Gottsunda kulturhus skulle kunna fördjupa samarbetet med SFI, öppna förskolorna och vuxenutbildningen i och med det nya lärcentrum som utvecklas i Gottsunda centrum och därigenom vara delaktiga i att öka möjligheterna till etablering i samhället för de som bor i området. Slutligen framkommer det även i utredningen att föreningar med verksamhet i Gottsunda saknar något slags nätverk för information och utbyte av erfarenheter.

Ekonomiska konsekvenser

Flera av åtgärderna i handlingsplanen kommer att kräva utökade resurser om de ska kunna genomföras som exempelvis utvecklingen av fler aktiviteter för barn 9 – 16 år i direkt

anslutning till skoltid. Eventuellt kan det ske med finansiering från kommunens ansökan till tillväxtverket om statliga medel för arbete mot segregation och utanförskap, i annat fall måste hänsyn tas till detta i Mål och budget 2019–2021 eller med omprioriteringar i nämndens budget.

Kulturförvaltningen

Sten Bernhardsson
Direktör, chef för kulturförvaltningen

Bilaga Yttrande rörande Handlingsplan - Gottsunda/Valsätra

Handläggare
Runa Krehla

Datum
2018-09-03
Rev 2018-09-11

Diarienummer
KTN-2018-0364

Yttrande rörande Handlingsplan - Gottsunda/Valsätra

KSN-2018-0108

Yttrande

Allmänna synpunkter

Kulturnämndens bedömning är att den föreslagna handlingsplanen kommer att bidra till en positiv samhällsutveckling i Gottsunda- Valsätraområdet. Kulturnämnden saknar dock beskrivande text om betydelsen av en meningsfull fritid under Område 3 – Barn och ungas uppväxtvillkor. Att som barn ha något positivt att göra på sin fritid ökar känslan av meningsfullhet, tillit och tro på sig själv. Har man svårt i skolan kan en aktiv fritid kompensera något för detta. Fritiden är viktig i sig men kan även stärka lärandet i skolan. I områden som Gottsunda och Valsätra kan det krävas extra insatser för att barn och unga ska delta i en aktivitet på fritiden. Om man gör något på sin fritid och hur föreningsaktiv man är skiljer sig nämligen mellan socioekonomiska grupper och etnisk bakgrund konstaterar forskningen. Barn till föräldrar med annan etnisk bakgrund deltar mindre i föreningslivet än andra barn och de som deltar allra minst är flickor med invandrarbakgrund (<https://www.idrottsforskning.se/motion-ar-en-klassfraga/>). Samma mönster kan vi se i Uppsala i den senaste undersökningen av Liv och hälsa ung som Region Uppsala genomför vartannat år i åk 8 och år 2 på gymnasiet där Gottsunda och Valsätra utmärker sig som områden där minst andel flickor har möjlighet att ta del av en aktiv fritid. Som mål och indikator under område 3 skulle man kunna lägga till att fler barn unga i Gottsunda/Valsätra deltar i fritidsaktiviteter (jmf Liv och hälsa unga).

Kulturnämnden har gett Uppsala kulturskola uppdraget att hösten 2018 starta musik-och orkesterverksamhet i form av El Sistema i Treklangens skola för alla barn i förskoleklass. Det är en åtgärd som möjliggör att fler barn oavsett bakgrund får ta del av en fritidsaktivitet i nära samverkan med skolan. Planen är att verksamheten utökas succesivt de kommande åren till att inkludera alla barn från förskoleklass till årskurs 2 på Treklangens skola. Kulturnämnden föreslår att utvecklingen av El Sistema läggs in som en ny åtgärd under område 3 i handlingsplanen.

Biblioteket i Gottsunda arbetar liksom andra bibliotek med att ge samhällsinformation vilket syns i handlingsplanen i form av åtgärden ”Samhällsinformation ska ges på biblioteket i högre utsträckning”. Kulturnämnden konstaterar att det finns ett stort behov av hjälp i samhällsfrågor i Gottsunda och liknande stadsdelar. Idag får anställda på biblioteket och många andra som möter människor med bristande språkkunskaper i svenska eller människor som lever i digitalt utanförskap frågor om saker som inte primärt rör den verksamhet de arbetar i. Det kan vara frågor om hur man ansöker om plats i förskola, hur man fyller i en blankett eller betalar en räkning. Frågor som är kopplade till tekniska hjälpmedel som biblioteket har och behärskar är inget problem för bibliotekspersonalen att hjälpa till med, som till exempel att ta ut material från webben, bifoga handlingar till e-post och skanna. Men relativt ofta vill besökaren även ha hjälp med att fylla i blanketter och ansökningar och då är frågan juridiskt var ansvaret ligger om något blir fel. Biblioteket kan därmed långt ifrån fylla den funktion som medborgarna efterfrågar. En del av frågorna kan komma att hanteras lokalt i Gottsunda om det skapas ett statligt servicekontor. Regeringen har tillsatt en utredning om statliga servicekontor över hela landet, vilken nu har lämnat sitt slutbetänkande, ”Statliga servicekontor – mer service på fler platser”, som föreslår servicekontor där arbetsförmedlingen, försäkringskassan, pensionsmyndigheten och skatteverket medverkar. Slutbetänkandet föreslår att ett av de nya servicekontoren ska placeras i Gottsunda, vilket innebär att Gottsunda i så fall kommer att ha ett servicekontor senast den 31 december 2020. Frågan om hur behovet av hjälp ser ut och hur kommunen skulle kunna svara upp mot det behöver ändå utredas vidare. Det finns ännu inga beslut fattade om statliga servicekontor, och även om det etableras ett i Gottsunda finns det säkerligen frågor som medborgare behöver hjälp med och som inte berör de fyra myndigheterna ovan.

Kulturnämnden föreslår att den schematiska skissen över organisationen knuten till handlingsplanen och berörda aktörer justeras. Det är oklart vad som menas med vissa aktörer och det är bättre att nämna exempelvis skolor generellt som viktiga aktörer än att bara nämna några. När det står Treklängen, är det skolan eller Mötesplats Treklängen man syftar på? Mötesplats Treklängen försvinner troligtvis som koncept i och med att de familjecentrerade verksamheterna som har funnits där flyttar ut och in i Gottsunda centrum. Kulturnämnden föreslår att rutorna på berörda aktörer tas bort helt och att man istället räknar upp samverkanspartners i löpande text, kan ske exempelvis i rutan lokal koordinering. Blir rutorna kvar under lokal koordinering föreslås följande ändringar:

- Gottsunda/Valsätraskolan ersätts med skolor i närområdet (då ingår även Treklängens skola)
- Treklängen tas bort
- Ungdomsgård ersätts med fritidsgård
- Lokala föreningar ersätts mot föreningar och kulturaktörer
- Gottsunda kulturhus tillförs som en aktör

Nedan är förslag på reviderade eller nya åtgärder under respektive område i handlingsplanen

Område 1 Hållbar livsmiljö och trivsel

Åtgärd: Samverkan Bandstolsvägen – direkt åtgärd med upprustning, renhållning, mark- och parkarbete genom aktivering och anställningar av unga kvinnor och män.

Kommentar: KTN bör vara berörd aktör istället för huvudansvarig.

Område 3 Barns och ungas uppväxtvillkor

Åtgärd: Aktiviteter för barn 9–12 år på eftermiddagar i direkt anslutning till avslutad skoltid

Åtgärd: Utveckla fritidsaktiviteter för unga 13–16 år direkt efter skoltid för att öka möjligheten för fler flickor att delta.

Kommentar: Ovanstående mål skulle kunna bli ett och samma mål

Förslag ny åtgärd som ersätter ovanstående: Utredda hur man kan utveckla fler fritidsaktiviteter för barn och unga 9–16 år i direkt anslutning till skoltid för att öka möjligheten för fler flickor att delta. Huvudansvarig bör KTN vara med SCN, UBN, IFN som andra berörda aktörer.

Åtgärd: Utredda möjligheten att starta ytterligare en fritidsklubb (barn 10–12 år) i Gottsunda/Valsätra och/eller andra öppna aktiviteter för barn 9–12 år på eftermiddagar i direkt anslutning till avslutad skoltid.

Kommentar: åtgärden skulle kunna kortas ned och ändras till ”utreda möjligheten att starta ytterligare en fritidsklubb (barn 10–12 år) i Gottsunda/Valsätra”. Huvudansvarig bör KTN vara med SCN och UBN som andra berörda aktörer.

Åtgärd: Arbeta uppsökande för gruppen unga vuxna som varken arbetar eller studerar (UVAS) i syfte att få fler ungdomar i arbete eller studier.

Kommentar: KTN bör vara med som annan berörd aktör.

Ny åtgärd: Att fortsätta utveckla El Sistemaverksamhet för barn i förskoleklass till åk 2 på Treklangens skola. Ansvarig bör KTN vara med UBN som berörd aktör.

Mål 4 Arbete

Åtgärd: Utveckla fler aktiviteter för unga kvinnor och män och unga med andra könsuttryck och identiteter som leder till en högre grad av integration i samhället.

Kommentar: Åtgärden är svårtolkad och frågan är om det handlar om arbete eller om det handlar om aktiviteter på fritiden. Om aktiviteten främst handlar om att unga vuxna ska komma närmare arbetsmarknaden bör AMF vara huvudansvarig och KTF vara med som annan berörd aktör.

Förslag ny åtgärd:

Gottsunda kulturhus och Gottsundabiblioteket ska utveckla samarbetet med kommande lärcentrum med vuxenutbildning och SFI för ökad delaktighet och etablering i samhället för dem som bor i området.

Kommentar: Gottsundabiblioteket samverkar redan idag med SFI och öppna förskolorna, men arbetet skulle kunna utvecklas än mer i takt med att lärcentrum byggs upp i Gottsunda centrum och att Gottsunda kulturhus utvecklas.

Mål 5 Delaktighet

Förslag ny åtgärd: Skapa ett nätverk för föreningar verksamma i Gottsunda

Kommentar: I och med den föreningsenkät som skickades ut i samband med utredningen av Gottsunda kulturhus och Mötesplats Treklängen som kulturförvaltningen gör, så uppmärksammade flera föreningar att de har dålig kunskap om andra föreningar som är verksamma i stadsdelen och att de önskade sig något slags nätverk.

Kulturnämnden

Peter Gustavsson
Ordförande

Samuel Lundström
Nämndsekreterare